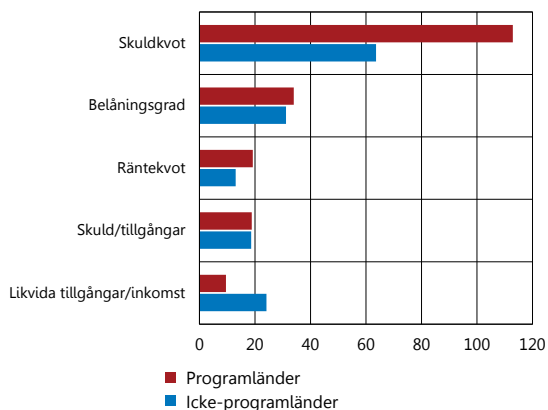

Hushållens finansiella ställning i euroområdet och den ekonomiska krisen

Diagram R3:1. Hushållens finansiella ställning
Procent

Källor: ECB och Riksbanken

Denna fördjupning beskriver skillnader i mått på hushållens finansiella ställning⁶¹ i olika euroländer och hur skillnaderna samvarierat med hur allvarlig den ekonomiska krisen varit i de olika länderna. Data indikerar att hushåll i länder som drabbats förhållandevis hårt av krisen ofta haft högre skulder, färre likvida tillgångar och högre ränteutgifter i förhållande till inkomst än hushållen i länder som drabbats mindre hårt. Mått som anger skuldernas storlek i förhållande till tillgångarna visar däremot mindre samvariation med hur allvarlig krisen blivit. Även om analysen i denna fördjupning inte är uttömmande kan den utgöra en utgångspunkt för fortsatta studier av indikatorer för sårbarheter i hushållens finansiella ställning.

Den ekonomiska krisen har satt djupa spår i Europa. Arbetslösheten har ökat och de offentliga finanserna i flera länder har avsevärt försämrats. Vissa länder har dock drabbats hårdare än andra. Denna fördjupningsruta använder nyinsamlade data som sammanställts av ECB över hushållens finansiella ställning för att studera skillnader och likheter mellan euroländer som drabbats hårt respektive mindre hårt under krisen.⁶² Det finns dock inget kvantitativt kriterium för att urskilja vilka länder som drabbats "hårt" eller "mindre hårt" av krisen. Därför kan man istället studera skillnaderna mellan länder som sökt ekonomiskt stöd från IMF och/eller EU – så kallade programländer – och länder som inte har sökt sådant stöd – så kallade icke-programländer. I datamaterialet ingår följande länder (programländer i kursiv text): Belgien, Tyskland, *Grekland*, *Spanien*, Frankrike, Italien, *Cypern*, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, *Portugal*, Slovenien, Slovakien och Finland. Majoriteten av uppgifterna samlades in under 2010.

Datamaterialet visar att det i genomsnitt finns skillnader mellan programländer och icke-programländer för olika mått på hushållens finansiella ställning. De största skillnaderna gäller skuldkvot (skulder som andel av inkomst), likvida tillgångar⁶³ som andel av inkomst och räntekvot (ränteutgifter i förhållande till inkomst). Hushållen i programländer kännetecknas generellt av högre skuldkvot, lägre andel likvida tillgångar i förhållande till inkomst och högre räntekvot. Om man däremot jämför storleken på hushållens skulder relativt tillgångarna eller belåningsgrad (storleken på bostadslånet i förhållande till bostadens värde) finns det inte några större skillnader (se diagram R3:1). Mått som inkluderar kassaflöden (det vill säga inkomster och/eller utgifter) visar alltså stora skillnader mellan

⁶¹ Med "mått på hushållens finansiella ställning" avses i denna fördjupning mått som kan beräknas utifrån hushållens inkomster och hushållens balansräkningar (inklusive reala tillgångar).

⁶² The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey (2013), ECB, Statistics Paper Series No 2 April 2013. (<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/ecbsp2en.pdf>). Även om de nyckeltal som används i denna fördjupning beräknats av ECB är alla slutsatser Riksbankens och ska inte tolkas som ECB:s ståndpunkt.

⁶³ Likvida tillgångar är i datamaterialet ungefär ekvivalent med finansiella tillgångar (exklusive pensions- och försäringssparande) minus skulder som saknar pant i bostad, se ECB:s publikation för en utförlig definition av de underliggande variablerna.

programländer och icke-programländer, medan mått som endast anger balansräkningens sammansättning visar små eller inga skillnader alls.

Även om jämförelsen ovan indikerar att mått som inkluderar kassaflöden är mer informativa än mått som inte gör det är det viktigt att ha i åtanke att denna jämförelse inte gör anspråk på att vara uttömmande. För det första ger datamaterialet inte möjlighet att närmare undersöka orsakssamband. Till exempel är det inte möjligt att avgöra om det låga värdet på hushållens likvida tillgångar i programländerna berodde på att hushållen i dessa länder gick in i krisen med små likvida tillgångar eller om värdet på dessa tillgångar var låga därför att de börjat likvidiseras redan innan ECB började samla in uppgifterna. För det andra kan det finnas andra variabler, såsom sammansättningen av hushållens finansiella tillgångar, graden utlandsberoende i bostadsfinansieringen och volymen på tidigare bostadsinvesteringar, som är av relevans i sammanhanget. De skillnader i nyckeltal som beskrivs i fördjupningen bör därför ses som en utgångspunkt för vidare analys av sårbarheter i hushållens finansiella ställning, men skillnaderna behöver isolerat inte vara av avgörande betydelse för den makrofinansiella stabiliteten i ett enskilt land.